Hilversum Mediastad

VOORSTEL

zaaknummer:	1075861
afdelingsnaam:	Interne Dienstverlening - Informatiemanagement
steller:	Marijke Visschedijk
telefoonnummer:	035 6292774
onderwerp:	Uitgangspunten notitie Programma Transitie naar Datagedreven Sturing

Voorstel

Het college te adviseren:

1. De uitgangspunten bij de uitvoering van het Programma Transitie naar Datagedreven Sturing vast te stellen.
2. De benodigde structurele kosten voor de periode 2023-2025 te verwerken bij het opstellen van de voorjaarsnota 2022

	Toelichting	BEELDVORMING	OORDEELSVORMING	BESLUITVORMING
	Het college besluit over de uitgangspunten van het programma. De raadscommissie heeft een adviserende rol voor het college en wordt nauw betrokken bij dit traject.	*Raadscommissie 12 januari 2022*	*Raadscommissie 12 januari 2022*	*n.v.t.*

Samenvatting

Gebruik van data biedt grote kansen om bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke opgaven. Het college heeft in haar I visie van 2020 (zie RIB 2020-53) en in het coalitieakkoord datagedreven werken weergegeven als een innovatiespoor, waarmee datatoepassingen als katalysator kunnen werken voor het realiseren van strategische opgaven in de stad. Het programma '*Transitie naar Datagedreven Sturing*' geeft verdere invulling aan.

Het doel is om met gebruik van data effectiever en efficiënter maatschappelijke waarde te realiseren op thema's zoals bijvoorbeeld de energietransitie, stadsontwikkeling, goede toegang tot sociale voorzieningen, mobiliteit, ondermijning, omgevingsvisie, duurzaamheid en economische groei. Het helpt om de bestuurlijke ambities en de ambtelijke organisatievisie te behalen.

Het college heeft bij het vaststellen van de I visie toegezegd de raad actief te betrekken bij de uitvoering. Tevens is met de vaststelling van de kadernota 2021 door de raad besloten (amendement A21-76) dat de uitgangspunten bij de uitvoering van het programma en de onderbouwing van het budget uitgewerkt dienen te worden, alvorens het in de begroting 2023 en verder kan worden opgenomen. Met deze notitie geeft het college hier invulling aan.

We vragen daarom nu de voorgenomen uitgangspunten van het Programma Transitie naar Datagedreven Sturing vast te stellen en de verbonden structurele kosten voor de periode 2023-2025 te verwerken bij het opstellen van de voorjaarnota 2022.

Een aantal bouwstenen uit het programma Smart City (2018-2021) worden in dit programma geïntegreerd. Onder andere de samenwerking met de stad, de betrokkenheid van het Stadspanel en een consequente veilige manier van datagebruik.

Inleiding

Datagedreven Sturing gaat verder dan de automatisering van twintig jaar geleden. Het gaat veel meer om de effectiviteit in de opgave en het verhogen van de kwaliteit van beleid. Het gaat om intelligentie; doen we de juiste dingen en doen we die goed? Met datagedreven sturing is Hilversum in staat gerichter te reageren, beter beleid te ontwikkelen en efficiënter te werken. Hierdoor krijg je;

1. Grotere wendbaarheid en effectiviteit: datagedreven sturing geeft inzicht in wat de organisatie kan verwachten, waardoor de gemeente sneller en beter kan reageren. Daarnaast is de benodigde informatie beschikbaar in de hele keten waardoor informatie op het gewenste moment beschikbaar is.
2. Burger participatie en transparantie: keuzes worden onderbouwd en herleid vanuit duidelijke feiten en de consequenties van verschillende scenario's worden beter inzichtelijk voor alle betrokkenen, waardoor meer draagvlak, begrip en legitimiteit ontstaat voor de complexiteit en de noodzaak tot afweging van ongelijksoortige belangen.
3. Verbeterde bestuurlijke besluitvorming doordat de juiste feiten beschikbaar zijn.
4. Inzicht verkrijgen in het probleem en scenario denken en daardoor versnelling in de realisatie van de opgave, plus een vermindering van faalkosten door het naar voren halen van risicomanagement (stakeholders op basis van data al in de planfase betrekken, relevante data over risicofactoren (bijvoorbeeld: bodemdata) al vroegtijdig onderdeel maken van de planvorming).
5. Betere beleidsontwikkeling (PDCA-cyclus) en effectiever: beslissingen worden genomen op basis van feiten, daardoor is het beleid doelgerichter en objectiever en er is een continu lerend vermogen, mede door het kort cyclisch werken en bijstellen.

Uitgangspunten Programma

Centrale uitgangspunten voor het programma zijn:

1. Data als katalysator voor de maatschappelijke opgaven en het bestuurlijke gesprek
2. Informatiepositie verbeteren van bestuur, inwoners, bedrijven en organisaties
3. Transparante en veilige manier van datagebruik
4. Samenwerken in netwerken
5. Datagedreven Transitie binnen de gemeentelijke organisatie

In deze notitie zijn deze uitgangspunten verder uitgewerkt.

Rollen in het Programma

Focus van het programma is om van buiten naar binnen te werken. We gebruiken Open Hilversum om data en informatie van Hilversum, voor de Hilversummers inzichtelijk beschikbaar te maken. Dat doen we in onderlinge samenhang en op een veilige manier. Het programma geeft ook plek om mee te denken aan bewoners, het stadspanel, scholen en externe functionaris Gegevensbescherming.
In het programma heeft de gemeente verschillende rollen:

- **Regisseur**: vanuit verschillende opgaven en Smart City zijn kansrijke initiatieven gestart om datagedreven sturing te realiseren op deelaspecten. Het Programma zorgt voor richting en samenhang in de verschillende initiatieven.
- **Facilitator**: Voor datagedreven werken is het nodig om de randvoorwaardelijke processen, kennis, voorzieningen en expertise te laten groeien tot volwassenheid. Het programma zorgt voor een groeipad waarin de volwassenheid van de organisatie in gelijke mate groeit op de aspecten mens, proces, data en techniek.

- **Aanjager**: vanuit het programma worden kansrijke initiatieven met de stad geïdentificeerd en gestimuleerd die bijdragen aan de realisatie van de doelenbomen. Het programma voegt executiekracht toe aan deze initiatieven.
- **Netwerker**: Participatie en communicatie met de stad zijn een essentieel onderdeel bij de totstandkoming van succesvolle datatoepassingen met externe zichtbaarheid. Hiermee wordt de rol van de gemeente als samenwerkende overheid (netwerkorganisatie) en als responsieve overheid versterkt.

Doelen van het programma

Het programma Transitie naar Datagedreven Sturing heeft als doel:

1. Data als katalysator te laten dienen voor de realisatie van de maatschappelijke opgaven en het bestuurlijk gesprek.
2. Structureel bundelen, opbouwen en borgen van kennis rond datagedreven sturing in de organisatie en opgaven.
3. Samenwerking in netwerken met stakeholders over datagedreven sturing (stadspanel, overheden etc.).
4. Van de experimentele fase ontwikkelen naar 'verbreding van experimenten en coalitie' en vervolgens naar verankering in het primaire proces (innovatiecyclus).

Argumenten

1.1 Uit onderzoek blijkt gebruik van data een grote potentiële waarde op te leveren[1]

De waarde van datagedreven sturing voor de ontwikkeling van Hilversum is niet gericht op directe financiële baten, maar op het creëren van maatschappelijke waarde door snellere en betere dienstverlening, gerichter en beter geïnformeerd beleid en beter toezichts- en verantwoordingsmogelijkheden.

1.2 Data als versnelling in het bereiken van de maatschappelijke opgaven en het bestuurlijk gesprek

De afgelopen periode heeft de raad aangegeven dat data als kritische succesfactor is om een aantal van de Hilversumse doelen te kunnen bewerkstelligen. Denk aan de mobiliteitsvisie, ondermijning en de energietransitie. Door de opgaven te ondersteunen met de juiste data kan dit zorgen voor versnelling in de oplossing en nieuwe betere inzichten.

1.3 Burgerparticipatie en samenwerken in netwerken zoals met het stadspanel staan centraal

De ervaringen die opgedaan zijn in de samenwerking met de stad hebben veel positieve energie en een transparantere overheid opgeleverd. Deze manier van werken worden in dit programma geïntegreerd.

[1] In de interbestuurlijke datastrategie Nederland wordt gerefereerd aan een analyse van 90 datatoepassingen voor de Zweedse overheid waarbij het potentieel in waarde op jaarlijks 6% van de totale jaarlijkse overheidsuitgaven wordt geschat.

1.4 Een helder werkproces en organisatie brede afspraken rond datagebruik waarin transparantie, veiligheid en privacy voorwaarden centraal staan.
We vinden het belangrijk dat we naast de kansen van het inzetten van data, ook aandacht hebben voor de risico's. We zorgen dat data voor ons gaat werken in plaats van tegen ons doordat we privacy, kwaliteit en veiligheid vooraf goed toetsen en borgen. De consequente aandacht en werkwijze rondom AVG van de afgelopen jaren wordt voortgezet.

Kanttekeningen

1.1 Datagedreven werken is in de toekomst niet meer weg te denken
De datagedreven transitie is noodzakelijk voor de gemeente Hilversum om als volwaardig partner in haar netwerk informatie uit te wisselen, de complexer wordende opgaven te realiseren en aan de hogere verwachting van de burger te voldoen. Het is nodig om de explosief groeiende data adequaat te verwerken en om aan veranderende wetgeving zoals de Wet Open Overheid te voldoen.

1.2 Om het tempo van de ontwikkeling bij te houden is een bredere kijk dan alleen vanuit privacy vraagstukken nodig
Het belang van data wordt groter en tegelijkertijd zien we een worsteling van gemeenten om het tempo bij te houden. We zien bij onze inwoners en partners (ondernemers, instellingen en de regio) dat het samenwerken vanuit data belangrijker wordt en tegelijkertijd zien we dat de gemeente zich beperkt tot vraagstukken rondom privacy. Voor een goede samenwerking met partners uit de stad is dit een te beperkte positie.

1.3 Om effectiever en efficiënter maatschappelijke waarde te realiseren met behulp van data is investeren in kennis in de organisatie benodigd. Daar waar er enerzijds met het gebruik van data effectiever en efficiënter maatschappelijke waarde gerealiseerd kan worden, betekend het ook dat er geïnvesteerd moet worden in kennis in de organisatie.

Financiën, middelen & capaciteit

Om het programma succesvol te laten zijn is in de diverse begrotingsjaren (personele en materiële) aanvullend budget nodig. Resumerend is dat;

<table>
<tr><th></th><th>Jaarschijf 2021</th><th>Jaarschijf 2022</th><th>Jaarschijf 2023</th><th>Jaarschijf 2024</th><th>2025 en verder …</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Investeringsprogramma 2021-2024 Datagedreven werken</td><td>€100.000,-</td><td>€100.000,-</td><td>€100.000,-</td><td>€100.000,-</td><td>0</td></tr>
<tr><td colspan="4">Financiering voor ondersteuning van de juiste technieken zoals hosting dataplatform en 'Open Hilversum' €75.000,- en materiaalkosten en tools €25.000,-.</td><td></td></tr>
<tr><td>Begroting 2022 (incidenteel)</td><td></td><td>€250.000,-</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Voorjaarsnota en Begroting 2023 en veder</td><td colspan="2" rowspan="2"></td><td>€400.000,-</td><td>€400.000,-</td><td>€400.000,-</td></tr>
<tr><td colspan="3">Financiering op structureel borgen van kennis en uren van dataexpertise €350.000,- en €50.000,- voor kennisontwikkeling, netwerkondersteuning en communicatie</td></tr>
</table>

Begroting 2022 (start programma DGW): Bij behandeling van de kadernota 2021 is per amendement A21/76 alleen het programma budget van €250.000,- voor het jaar 2022 verwerkt in de begroting in afwachting op deze uitgangspuntennotitie.

Begroting 2023 en verder: Vanaf 2023 vragen we bij de voorjaarsnota 2022 meerjarig (2023-2025) €400.000,- aan. De aanleiding is de ambitie in het programma en het amendement nummer 21/76. De voorziene kosten zijn voornamelijk gericht op structureel borgen van kennis en uren van dataexpertise. Verdere toelichting welke kennis al in de organisatie aanwezig is en welke aanvullende kennis benodigd is staat in de notitie uitgewerkt.

Financiering op structureel borgen van kennis en uren van dataexpertise €350.000,-	- Data regisseur, verantwoordelijk voor realisatie nieuwe datatoepassingen €100.000,- per jaar. - Data specialist, verantwoordelijk voor verwerking van en ontsluiting van data €80.000,- per jaar. - Data analist, verantwoordelijk voor data-analyses en het realiseren van nieuwe inzichten vanuit de data €100.000,- per jaar. - Data adviseur, verantwoordelijk voor advisering over data, datagebruik, het inventariseren van beschikbare data en realisatie van een goed intakeproces €70.000,- per jaar.
Financiering kennisontwikkeling €50.000,-	Communicatiemiddelen, kennisscholing (voor bestuur, de gemeentelijke organisatie en stadspanel) en ondersteuning van het datanetwerk

Na het vaststellen van de uitgangspunten bij de uitvoering van het programma door het College en op advies van de raad, worden de budgetten voor 2023 – 2025 bij de Voorjaarsnota voorgesteld en bestuurlijk afgewogen. Bij de begroting 2023 worden dan de bestuurlijke KPI's voorgesteld en budgetten verwerkt.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

W. Groot, ls. P.I. Broertjes.

Bijlagen

1. Uitgangspunten notitie Programma Transitie naar Datagedreven Sturing
2. Tabel met realisatievoorbeelden van concrete data toepassingen